

Sygn. akt I ACa 1014/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2019r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Małgorzata Gulczyńska
Sędziowie:	Bogdan Wysocki Mikołaj Tomaszewski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2019r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **I. T. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa Wojewodzie (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 7 sierpnia 2017r.

sygn. akt IC 2758/15

oraz zażalenia powódki na postanowienie zawarte w punkcie 1 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 7 sierpnia 2017r.

sygn. akt IC 2758/15

I. oddala apelację;

II. oddala zażalenie;

III. zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 18.750zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego i apelacyjnego.

Mikołaj Tomaszewski Małgorzata Gulczyńska Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa w piśmie procesowym z dnia 24 lutego 2017r. powódki I. T. (2) i Z. H. wniosły o zasądzenie na ich rzecz od Skarbu Państwa Wojewody (...) kwoty 144.200.532,50 zł.

Pozwany wniosł o odrzucenie pozwu w całości a w razie nieuwzględnienia tego wniosku o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2017r, Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. Odrzucił pozew powódki I. T. (1) z dnia 5 sierpnia 2015 roku, skutecznie wniesiony w dniu 14 października 2015 roku, doprecyzowany pismem z dnia 24 lutego 2017 roku w
2. części, tj. w zakresie roszczenia powódki o odszkodowanie za przejęte przez Skarb Państwa nieruchomości ziemskie wchodzące w skład majątku C. - D. (...), gm. B. (...) powiat (...) o obszarze (...) ha na podstawie dekretu z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej;
3. Odrzucił pozew powódki Z. H. z dnia 5 sierpnia 2015 roku, skutecznie wniesiony w dniu 14 października 2015 roku doprecyzowany pismem z dnia 24 lutego 2017 roku w części, tj. w zakresie roszczenia powódki o odszkodowanie za przejęte przez Skarb Państwa nieruchomości ziemskie wchodzące w skład majątku C. - D. R. B. powiat (...) o obszarze(...) ha na podstawie dekretu z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej;
4. W pozostałym zakresie powództwo oddalił.
5. Kosztami postępowania obciążył powódki odnośnie kosztów poniesionych przez stronę pozwaną i z tego tytułu zasądza od powódek na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7.200,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
6. Nie obciążył powódek nieuiszczonymi kosztami sądowymi,

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że zaświadczeniem Wojewódzkiego (...) (...) w P. z 23 sierpnia 1946 r. (nr L.dz, R. (...)) wydanym na podstawie art. 2 ust. 1 (bez podania litery tego ustępu) dekretu z 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej stwierdzono, że nieruchomość ziemska C. D. (...) położona w gminie B. powiat (...) o obszarze (...) ha przeznaczona została na cele reformy rolnej. Powyższe zaświadczenie stanowiło podstawę wpisu prawa własności Skarbu Państwa w księdze wieczystej na mocy art. 1 ust. 1 dekretu z dnia 24 sierpnia 1945 r. o wpisywaniu do ksiąg gruntowych prawa własności nieruchomości przejętych na cele reformy rolnej w dniu 29 października 1946 r.

Wraz z nieruchomościami, przejęte zostały również ruchomości, takie jak:

- zboża i pasze (pszenica, jęczmień, żyto, owies, mieszanka, śrut, ziemniaki),
- nawozy (sól potasowa, azotniak),
- węgiel, ropa, oliwa, smary,
- maszyny i narzędzia rolnicze (okna inspektowe - 120 szt.,

spryskiwacze

1 szt., piłka - 1 szt., polewaczka - 1 szt., opelacze - 2 szt., dziabki -8 szt., widły - 6 szt., siewniczki do warzyw - 1 szt., torfiarek - 2 szt., pras torfowy - 1 szt., traktor - 1 szt., pług do traktora - 1 szt., lokomobil - 2 szt., młocarń - 1 szt., siewczarnie - 2 szt., snopowiązałek 2 szt., kosiarka - 1 szt., siewnik do zbóż

- 1 szt., siewnik do nawozów - 1 szt., brony ciężkie - 6 szt., brony średnie
- 16 szt., brony posiewne - 2 szt., brony łukowe - 1 szt., zgrzebel - 2

szt., kolczatek - 1 szt., pług pojedynczy - 1 szt., pług jednoskibowy - 7 szt., pług dwu skibowy - 13 szt., pług inny - 1 szt., przetrząsacz do siana - 1 szt., grabiarka - 2 szt., kultywator - 3 szt., wał gładki - 4 szt., wał pierścień.

- 2 szt., wał C. - 1 szt., dołownik - 2 szt., młynki - 1 szt., wialnia
- 1 szt., maszyna do czyszczenia zboża - 1 szt., sortownik do

ziemniaków 2 szt., parnik - 1 szt., bejcownik - 1 szt., wagi bydłęca - 1 szt.,

wagi przenośne

- 1 szt., odważniki - 12 szt., wozy zwykłe - 7 szt., drabiny - 16 szt.,

skrzynie

- 5 szt., beczkowóz - 1 szt., wóz ogumiony - 1 szt., bryczka/powóz - 5 szt., sanie robocze - 1 szt., sanie wyjazdowe - 1 szt., ogumienie do traktora - 1 szt., beczki żelazne - 12 szt., wiadra - 3 szt., uprzęże na woły - 10 szt., uździenic z łańcuchami - 4 szt., chłodnie do mleka - 1 szt., wiadro do dojenia - 1 szt., sit do mleka - 1 szt., łańcuchy do krów ~ 10 szt., worki - 200 szt., płachty żniwowe - 2 szt., taczki do worków - 1 szt., szufle do zboża - 1 szt.),
- meble pałacowe,
- drzewostan owocowy,
- zasiewy,
- zwierzęta (konie - 2 szt., woły robocze - 4 szt., jałowizny - 1 szt., cielęta - 3 szt., prosięta - 10 szt.).

Zespół dworsko-pałacowy C. obejmował parcele 6, 11, część parcel 5, 7, 9, 10, 12. Budynek powstał w XIX wieku i pierwotnie stanowił ciąg dwóch połączonych ze sobą obiektów gospodarczych oraz pełnił rolę budynku gospodarczego wielofunkcyjnego. (...) zespół (...), który składał się z parku, dworu i oficyny dworskiej, był funkcjonalnie powiązany z zespołem dworsko-folwarcznym składającym się z kuźni ze stelmacharnią o pow. 55 m² i paszarnią o pow. 163 m², stacji paliw, magazynów (m.in. magazynu nawozów sztucznych o powierz. 185 m²), garażu, obór, szopy, stodoły o pow. 886 m², stajni na 15 boksów, chlewni, budynku kowala, owczarni na 500 matek z przychówkiem, ośmioraków, budynków gospodarczych, spichlerza zbożowego, budynków pracowniczych i czworaków przeznaczonych dla pracowników folwarcznych. W oficynie mieścił się dom administracyjny majątku C.. W szopie składowano maszyny rolnicze.

W skład (...) wchodziły: ziemia orna - 282 ha, łąki - 46 ha, pastwiska - 2 ha, ogrody i sady - 3 ha, grunty pod zabudowania

- 3 ha, wody - 39 ha, nieużytki - 3 ha, drogi - 1,5 ha, i*owy - 1 ha, lasy - 128,40 ha, park - 2 ha, użytki rolne 221,10 ha i 51 ha, inne grunty 8,5 ha.

Po przejściu nieruchomości przez Skarb Państwa dwór był użytkowany przez PGR N.. Budynek kowala, ośmioraki, budynki pracownicze i czworaki zostały sprzedane przez Agencję Nieruchomości Rolnych w P. na rzecz osób prywatnych. Suma katastralnego obszaru leśnego wynosi 83,4112 ha.

Od 24 września 1920 r. właścicielami majątku C., gmina B. byli po połowie T. C. i K. C.. Od 22 marca 1924 r. jedynym właścicielem powyższego majątku ziemskiego był T. C., który zmarł 17 sierpnia 1938 r. Jego jedynym spadkobiercą był Z. C., który zmarł 24 marca 1949 r. podczas przesłuchań prowadzonych przez ówczesne organy bezpieczeństwa.

Z. J. L. C. pozostawił czworo spadkobierców

- na mocy postanowienia sądu z dnia 31 lipca 1990 r. spadek po nim dziedziczyły:
- żona S. C.,
- syn Z. C.,
- córka I. T. (2)
- i córka Z. S. po ¹A każdy z nich.

S. C. zmarła i jej spadek objęła córka I. C. postanowieniem sądu z dnia 18 lutego 1998 roku (połowa spadku po Z. C.).

Syn Z. C. zmarł w 2008 roku i spadek po nim objęła jego żona M. C. w % części, a siostry I. i Z. po % części. Tym samym udziały w spadku po Z.

J. C. przedstawiają się następująco:

I. T. (2) - $8/16 + 1/16 = 9/16$ Z. H. - $4/16 + 1/16 = 5/16$

Po zamknięciu księgi wieczystej D. R. C. założono księgę wieczystą PO 1 (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp. Jako właściciela wpisano Skarb Państwa. Obszar (...)ha - park, dwór i zespół folwarczny wpisany został do rejestru zabytków województwa (...) pod numerem (...), (...), (...).

W skład majątku C. wchodziły następujące działki ewidencyjne:

- (...), dawna KW nr (...), właściciel Skarb Państwa - Agencja Nieruchomości Rolnych w P.: grunty orne, łąki, lasy, nieużytki, rowy, grunty zadrzewione, zurbanizowane tereny

niezabudowane, obecnie w KW nr

PO (...) i KW nr (...);

- nr (...) - dawna KW nr (...), właściciel Skarb Państwa - Agencja Nieruchomości Rolnych zawarła umowy dzierżawy z Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Handlowo-Usługowym (...) Sp. z o.o. z siedzibą w N.;
- nr (...) - dawna KW nr (...), właściciel Skarb Państwa, zarządca Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, dzierżawca Polski Związek Wędkarski i Zarząd O. w P.: grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi, obecnie w KW nr PO (...);
- nr (...) - dawna KW nr (...), właściciel Skarb Państwa, we władaniu Państwowego Funduszu Ziemi: użytki kopalne;
- nr (...) - dawna KW nr (...), właściciel Skarb Państwa, zarządca Nadleśnictwo K. m. P. gmina M.: lasy, obecnie w KW nr PO (...);
- - nr (...) - dawna KW nr (...), właściciel Skarb Państwa

- Państwowe Gospodarstwa (...) - Lasy Państwowe: lasy, nieużytki, rowy, grunty orne, zadrzewione i zakrzewione; działki obecnie w KW nr PO(...),

- nr (...)KW (...);
- nr (...) - dawna KW nr (...), właściciel Gmina B.: drogi, obecnie w KW nr PO (...)
- nr (...) - dawna KW nr (...), właściciel Gmina B.: grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi;

- nr (...) -

dawna KW nr (...), działki zostały sprzedane przez Agencję Nieruchomości Rolnych w P. na rzecz osób prawnych, obecnie w KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...)

PO1 (...), (...), PO1 (...),

(...), (...);

- nr (...), dawna KW nr (...), właściciel

Skarb Państwa, prawo użytkowania Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w W., obecnie KW nr PO (...);

- nr (...)- KW nr (...), właściciel Skarb Państwa, zarządca Agencja (...)

i Eksploatacji Autostrad: drogi, obecnie KW nr PO 1 (...);

- nr (...) - właściciel Skarb Państwa, zarządca Zarząd Dróg Powiatowych w P..

Zespół pałacowo-parkowy położony jest w części na działce (...) oraz na działce (...) w całości wpisanej do księgi wieczystej nr (...), która w 2009 roku została przeniesiona do księgi elektronicznej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim.

W dniu 15 czerwca 2007 roku w postępowaniu administracyjnym złożony został przez stronę powodową wniosek o ustalenie, że zespół d. p.w majątku C. w gminie B. nie podpadał pod działanie przepisu art. 2 ust. 1 lit. e w/w dekretu. Decyzjami z dnia 30 kwietnia 2010 roku oraz z dnia 24 marca 2010 roku Wojewoda (...) umorzył postępowanie administracyjne stwierdzając, że do orzekania o prawach rzeczowych osób pozbawionych nieruchomości w ramach reformy rolnej właściwe są sądy powszechne.

Z wniosku I. T. (1) z dnia 6 kwietnia 2009 roku przed Wojewodą W. toczyła się również sprawa o stwierdzenie, że nieruchomości leśne znajdujące się na obszarze (...), gm. B. (...) podlegały działaniu przepisu art. 2 ust 1 lit. e dekretu. Wojewoda (...) decyzją SN.IV-2. (...)(...) z dnia 8 kwietnia 2010 roku umorzył postępowanie administracyjne. W uzasadnieniu decyzji Wojewoda (...) powołał postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2010 roku (sygn. akt: P 107/08), w którym wskazano, że to sądy powszechne są właściwe do orzekania o prawach rzeczowych osób pozbawionych nieruchomości w ramach reformy rolnej.

Z powództwa I. C. i Z. H. toczyło się również postępowanie, w toku którego powódki domagały się zwrotu nieruchomości ziemskiej C. - D. R. (...) w postaci zespołu dworsko - pałacowego położonego w gminie B., o powierzchni 471 ha, od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) oraz ustalenia, że nie doszło do przejęcia na własność Skarbu Państwa przedmiotowej nieruchomości.

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2009 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo w sprawie I C 219/09. Następnie Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 3 grudnia 2009 roku oddalił apelację powódek.

Sąd Najwyższy 6 października 2010 roku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 13 stycznia 2011 roku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowań apelacyjnego i kasacyjnego. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy powódki wniosły o:

- ustalenie, że nie doszło do przejęcia na rzecz Skarbu Państwa (...), powiat (...), gmina B. w drodze dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej;

- wydanie nieruchomości stanowiących obecnie działki gruntu:

objęte księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim PO (...)

obejmującą działki gruntu nr (...);

objęte księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim (...) o łącznej powierzchni (...) ha, obejmującą działki gruntu od nr (...),

objęte księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim (...) o łącznej powierzchni (...) ha obejmującą działki gruntu nr (...),

a także działki nr (...) arkusz mapy (...) C. o powierzchni (...) ha, dla której nie jest prowadzona księga wieczysta i którą to działką włada Państwowy Fundusz Ziemi.

W wypadku nieuwzględnienia roszczeń o wydanie powódki wniosły o odszkodowanie - na rzecz I. T. (1) w kwocie 111 192 440 zł oraz na rzecz Z. H. w kwocie 61 773 538,- zł wraz z ustawowymi odsetkami. Na kwoty odszkodowania składały się:

- 5 000 000 zł za zlikwidowany zabytkowy zespół dworsko - folwarczny w majątku C.;
- 3 000 000 zł za sprzedaż budynków mieszkalnych wraz z parcelami należącymi do (...);
- 12 640 000 zł za grunty przejęte z majątku C. będące w posiadaniu (...) P. Okręgowe Koleje Państwowe działka nr (...);
- 87 146 400 zł za przejęcie 1.78.66 ha gruntów z majątku C. przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w W. i budowę autostrady (...);
- 11 556 000 zł za 128,40 ha lasów przekazanych Państwowemu Nadleśnictwu K. m, P. gmina M., tj. działki objęte księgą wieczystą nr (...), działki nr (...) oraz działkę nr (...) objętą księgą wieczystą nr (...),
- 159 150 zł za oddanie w trwały zarząd generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych

i Autostrad działek objętych księgą wieczystą(...)

- 78 173 900 zł za wydobyte na potrzeby budowy autostrady (...) kruszywo, żwir oraz krede z działek (...).

Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2012 roku, wydanym do sygn. akt: I C 1001/11 Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Powyższy wyrok zaskarżyły obie powódki. Wyrokiem z dnia 24 maja 2012 roku, wydanym do sygn. akt: I ACa239/12 Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalił, iż zespół dworsko - parkowy składający się z dworu i parku, stanowiący część dawnego majątku C. - D. (...), a obecnie część nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim prowadzi księgą wieczystą nr (...) nie przeszedł na własność Skarbu Państwa na podstawie art. 2 dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej oraz w ten sposób, że nie obciążył powódek kosztami postępowania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego materiał dowodowy przedstawiony w sprawie wskazywał, że dwór wraz z parkiem był powiązany z resztą majątku przez osobę właściciela. Nie było jednak podstawy by twierdzić, że istniały także związki funkcjonalne i dlatego też Sąd Apelacyjny odmówił charakteru rolniczego dworowi. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie było natomiast wątpliwości, iż charakter rolniczy miały zabudowania folwarczne: domy dla robotników rolnych, stodoły, obory, kuźnia, a także oficyna bezpośrednio sąsiadująca z zabudowaniami gospodarczymi i należało uznać je za nieruchomość ziemską w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu. Sąd Apelacyjny wskazał także, że powódki nie

mogły w tym postępowaniu dochodzić wydania zespołu dworsko - parkowego, albowiem znajdował się on we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych, która nie została pozwana w sprawie.

Sąd Apelacyjny przychylił się do argumentacji Sądu Okręgowego w zakresie odszkodowania i podkreślił, że co do nieruchomości, które przeszły na własność Skarbu Państwa na podstawie dekretu, powódkom nie przysługuje odszkodowanie. Art. 2 ust. 1 in fine dekretu o reformie rolnej stanowił, że wszystkie nieruchomości ziemskie wymienione w punktach b, c, d i e „przechodzą bezzwłocznie, bez żadnego wynagrodzenia w całości na własność Skarbu Państwa”. Roszczenia odszkodowawcze można zatem rozważać wyłącznie co do tych nieruchomości, które nie podlegały przepisom nacjonalizacyjnym, a mimo to zostały przejęte we władanie Skarbu Państwa. Jednak także żądanie zasądzenia odszkodowania z tego tytułu, tj. odszkodowania za zespół dworsko - parkowy nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na przedawnienie.

Po wydaniu wyroku w sprawie I ACa 239/12 strona powodowa odzyskała założenia pałacowo - parkowe z majątku C. - D. (...) tj. działki: (...), w sumie (...) ha, dla których Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Strona powodowa wykupiła również część nieruchomości od Agencji Nieruchomości Rolnych w P., tj. działki nr (...) o łącznej powierzchni (...) ha za kwotę 16 009 200,00 zł.

W 2010 roku przed Sądem Rejonowym w Grodzisku Wielkopolskim pod sygn. akt: I C 10/09 toczyło się także postępowanie z powództwa I. T. (1) o uzgodnienie treści przedmiotowej księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim umorzył postępowanie w sprawie, albowiem strona powodowa pismem z dnia 17 września 2015 roku cofnęła pozew wskazując, że korzysta z prawa pierwszeństwa nabycia nieruchomości, a założenia pałacowo - parkowe odzyskała na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 maja 2012 roku, sygn. akt: I ACa 239/12.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, iż pozwy w części podlegają odrzuceniu, a w pozostałym zakresie powództwa winy zostać oddalone.

W myśl art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. W niniejszej sprawie zachodzi bezwzględna konieczność częściowego odrzucenia pozwu z uwagi na zaistnienie ujemnej przesłanki procesowej, jaką jest powaga rzeczy osądzonej. Powaga rzeczy osądzonej zachodzi w przypadku, gdy zapadło już prawomocne rozstrzygnięcie dotyczące tego samego przedmiotu postępowania, które toczyło się między tymi samymi stronami. Zakres przedmiotowy i podmiotowy powagi rzeczy osądzonej reguluje art. 366 k.p.c. przewidując, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko, co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Tożsamość stron obu procesów (spraw o sygnaturze 1 ACa 239/12 i aktualnej) nie budzi wątpliwości, przedmiotem sporu pozostają natomiast granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntował się pogląd, zgodnie z którym tożsamość przedmiotu uprzedniego orzeczenia oraz kolejnego powództwa, wykluczająca możliwość jego merytorycznej oceny i uzasadniająca odrzucenie pozwu, zachodzi w przypadku jednakowej podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz ponownego żądania powoda, przy czym przesłanki te muszą wystąpić kumulatywnie. Taka sytuacja bez jakichkolwiek wątpliwości zachodzi w badanym przypadku. Zarówno w niniejszej sprawie, jak i sprawie ostatecznie prawomocnie zakończonej przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu do sygn. akt: I ACa 239/12 powódki dochodziły odszkodowania za nieruchomości wchodzące w skład (...), gm. (...), powiat (...), a przejęte w 1946 roku na rzecz Skarbu Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 dekretu z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej początkowo zgłaszając żądania odszkodowawcze jako główne a następnie ewentualne.

Odnosząc się do roszczeń odszkodowawczych w sprawie I ACa 239/12 Sąd Apelacyjny wskazał, że na podstawie dekretu o reformie rolnej powódkom nie przysługuje odszkodowanie za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa. Artykuł 2 ust. 1 in fine dekretu stanowił bowiem, że wszystkie nieruchomości ziemskie, wymienione w punktach a, b, c, d i e „przechodzą bezzwłocznie, bez żadnego wynagrodzenia, w całości na własność Skarbu Państwa”.

Roszczenie odszkodowawcze można było rozważać zdaniem Sądu Apelacyjnego wyłącznie co do tych nieruchomości, które nie podlegały przepisom nacjonalizacyjnym, a mimo to zostały przejęte we władanie Skarbu Państwa. Jednak również i w tym zakresie, tj. odszkodowania za zespół dworsko - parkowy, roszczenie powódek nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na przedawnienie tego roszczenia.

Mając na uwadze żądanie pozwu opatrzonego datą 5 sierpnia 2015 roku oraz jego uzasadnienie należy wyprowadzić wnioszek, iż powódki opierają je na identycznej podstawie prawnej i faktycznej, która była już przedmiotem sprawy zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu, do sygn. akt: I ACa 239/12. W ocenie tutejszego Sądu, Sąd Apelacyjny kompleksowo odniósł się do możliwości dochodzenia przez powódki odszkodowań za wszystkie nieruchomości ziemskie wchodzące w skład majątku C. - D. R. (...), gm. B. (...), powiat (...) a przejęte przez Skarb Państw na podstawie art. 2 ust. 1 dekretu z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej. Nie ulega również wątpliwości, że oddalenie powództwa we wskazywanym zakresie odszkodowania z uwagi na przedawnienie roszczenia, świadczy tylko i wyłącznie o zaniedbaniu powódek i nie uzasadnia ponownego wniesienia powództwa o to samo roszczenie.

Stąd Sąd Okręgowy w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku odrzucił pozwy powódek z dnia 5 sierpnia 2015 roku, skutecznie wniesione w dniu 14 października 2015 roku, doprecyzowane pismem z dnia 24 lutego 2017 roku w części, tj. w zakresie roszczenia powódek o odszkodowanie za przejęte przez Skarb Państwa nieruchomości ziemskie wchodzące w skład majątku C. - D. R. (...), gm. B. (...), powiat (...) o obszarze (...) ha na podstawie dekretu z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej- na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Powództwo o zasądzenie odszkodowania za przejęte nieruchomości nie zasługiwało na uwzględnienie, a to z przyczyn wskazanych poniżej. Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 lit. e dekretu z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej, na cele reformy rolnej przeznaczone były nieruchomości ziemskie stanowiące własność albo współwłasność osób fizycznych lub prawnych, jeżeli ich rozmiar łączny przekraczał bądź 100 ha powierzchni ogólnej, bądź 50 ha użytków rolnych, a na terenie województw (...), (...) i (...), jeśli ich rozmiar łączny przekraczał 100 ha powierzchni ogólnej, niezależnie od wielkości użytków rolnych tej powierzchni. Zgodnie natomiast z § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 roku w sprawie wykonania dekretu (...) Komitetu (...) z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej, przejęciu od właścicieli ziemskich nie podlegały przedmioty służące do osobistego użytku właściciela przejmowanego majątku i członków jego rodziny, jak np. ubrania, obuwie, pościel, biżuteria, meble, naczynia kuchenne itp., nie mające związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego oraz jeżeli nie posiadały wartości naukowej, artystycznej lub muzealnej.

Dokonując wykładni wskazanego powyżej przepisu uznać należy, że wszelkie nieruchomości umiejscowione w zajętych majątkach, które miały związek z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, w przypadku przejęcia dokonanego w zgodzie z przepisami ww. dekretu, również przechodziły na własność Skarbu Państwa. W pierwszej kolejności należało zwrócić uwagę, że dochodzenie przez powódki odszkodowania za przejęte nieruchomości związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego uzależnione było od wykazania bezprawności zajęcia na cele reformy rolnej nieruchomości, w której dane przedmioty - nieruchomości znajdowały się. Dopiero bowiem wykazanie, że zajęcie to dokonane zostało w opozycji do przepisów dekretu z dnia 6 września 1944 roku rzutowało na uznanie bezprawności przejęcia zlokalizowanych tamże nieruchomości.

Powódki w toku niniejszego postępowania wykazały, że wyrokiem z dnia 24 maja 2012 roku, wydanym do sygn. akt: I ACa239/12 Sąd Apelacyjny w Poznaniu ustalił, iż zespół dworsko - parkowy składający się z dworu i parku, stanowiący część dawnego majątku C. - D. R. (...), a obecnie część nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim prowadzi księgę wieczystą nr PO 1 (...) nie przeszedł na własność Skarbu Państwa na podstawie art. 2 dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Powódki nie wskazały natomiast gdzie konkretnie na terenie majątku C. znajdowały się wskazane przez nie nieruchomości. Sąd jednak w oparciu o zasady doświadczenia życiowego i zawodowego uznał, że niewątpliwie zboża i pasze, nawozy, węgiel, ropa, oliwa, smary, maszyny i narzędzia rolnicze, drzewostan owocowy, zasiewy oraz zwierzęta znajdowały się w części dworsko - folwarcznej, natomiast meble w części dworsko - parkowej. Uznać zatem należało,

że ruchomości znajdujące się w części dworsko - folwarcznej związane były niewątpliwie z prowadzeniem działalności rolniczej, natomiast powódkom nie udało się udowodnić, że ta część majątku C. została przejęta bezprawnie.

Ewentualne odszkodowanie należałoby się powódkom za przejęte na podstawie dekretu meble, które niewątpliwie służyły do osobistego użytku. W tym jednak miejscu należało rozważyć podnoszony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia na podstawie art. 442 k.c.

Sąd Najwyższy w wyroku dnia 12 października 2011 roku, sygn. akt: II CSK 34/11 wskazał, że odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej regulują obecnie przepisy kodeksu cywilnego, jednakże do stosunków prawnych powstałych przed wejściem w życie stosuje się przepisy dotychczasowe (art. XXVI przep. wpr. kc). Jeżeli szkoda została wyrządzona czynem niedozwolonym przed wejściem w życie nowego prawa, to na podstawie starego prawa należy oceniać nie tylko to, czy na skutek tego zdarzenia powstał stosunek zobowiązaniowy, ale także jego treść (por. art. XXXIX pkwz i art. XLIX § 1 pkwz).

Do chwili wejścia w życie ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych (Dz. U. nr 54, poz. 243,) nie było przepisów regulujących odpowiedzialność Skarbu Państwa za wyrządzone szkody wynikłe z czynności władczych. Na gruncie art. 145 pkwz przyjmowano powszechnie, że przepisy kodeksu zobowiązań nie mają zastosowania w sytuacji, gdy szkoda wynikała z czynności mających charakter aktów władzy. Roszczenia, które nie powstały, nie mogły - co oczywiste - ulec przedawnieniu.

Według unormowania zawartego w art. 6 ust. 1 ustawy z 1956 r., gdy Państwo nie ponosiło odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poszkodowany mógł dochodzić jej wynagrodzenia nie później niż w ciągu roku od tego dnia.

Przepis ten poprawił sytuację prawną poszkodowanych i obowiązuje nadal (art. VII pkt 4 przep. wpr. kc). Zawarty w nim termin roczny jest terminem prekluzyjnym. Termin ten mógł ulec przekształceniu w termin przedawnienia dopiero od dnia wejścia w życie kodeksu cywilnego, tj. od 1 stycznia 1965 r. (art. XIII przep. wpr. kc). Artykuł 6 ustawy z 1956 r. co do roszczeń istniejących w dniu 1 stycznia 1965 r., a powstałych przed 28 listopada 1956 r., jest przepisem szczególnym i wyłącza ocenę przedawnienia roszczeń, których dotyczy, na podstawie innych przepisów. Jego treść nie pozwala na przyjęcie terminu dłuższego niż roczny. Wobec powyższego nie ma podstaw do stosowania w sprawie art. 442 § 1 k.c. W sprawie nie znajdują zastosowania art. XXXV i XXXVI przep. wpr. kc, gdyż dotyczą one sytuacji, gdy terminy przedawnienia (terminy ustawowe niebędące terminami przedawnienia) określały przepisy, które z chwilą wejścia w życie kodeksu cywilnego utraciły moc.

Tym samym, przy założeniu, że do 1989 roku z uwagi na uwarunkowania polityczne trwał stan zawieszenia wykonywania wymiaru sprawiedliwości, to roszczenie powódek, przyjmując początek biegu terminu przedawnienia na dzień 31 grudnia 1989 roku, uległo przedawnieniu w dniu 31 grudnia 1990 roku. Należy podkreślić, że przeszkoda do wytoczenia powództwa w latach 1944 - 1989 ustała na około 15 lat przed wytoczeniem niniejszego powództwa.

Powyższy wyrok zaskarżyły powódki, które powołując się na naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 417² kc, art. 5 kc oraz naruszenie prawa procesowego w postaci art. 328 § 2 kpc i 217 § 1 kpc wniosły o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie roszczenia ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Apelacja powódki Z. H. została prawomocnie odrzucona. Sad Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego bez przekroczenia granic określonych treścią art. 233§1 kpc dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Ustalenia te oraz ich prawną ocenę Sąd Apelacyjny podziela, przyjmując je jako własne.

Nie zachodzi zarzucane w środku odwoławczym naruszenie art. 328§ 2 kpc. Uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia zawiera bowiem wszystkie wskazane w tym przepisie konieczne elementy, w tym wskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia i poddaje się kontroli instancyjnej.

Nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 217 § 1 kpc przez pominięcie wniosków dowodowych strony powodowej.

Słusznie bowiem uznał Sąd Okręgowy, że prowadzenie postulowanego przez powódkę dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wysokości szkody było nieuzasadnione skoro pozew w części podlegał odrzuceniu, a w części powództwo zostało oddalone z uwagi na skuteczne podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia.

Należy wskazać, że powódka zaskarżyła wydane przez Sąd Okręgowy orzeczenie pismem nazwanym apelacją.

Jednak zaskarżony wyrok zawiera także rozstrzygnięcie co do odrzucenia pozwu, które podlega zaskarżeniu zażaleniem.

W istocie powódka w jednym piśmie procesowym zawarła dwa środki zaskarżenia tj. zażalenie na zawarte w punkcie 1 wyroku z 7 sierpnia 2017r. postanowienie o odrzuceniu jej pozwu jak i apelację od orzeczenia oddalającego powództwo w pozostałym zakresie.

Powstaje w związku z tym pytanie, czy powódka dotrzymała terminu do złożenia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu pozwu, które w przypadku postanowień wydanych na rozprawie co do zasady powinny być złożone w terminie tygodnia od otrzymania odpisu orzeczenia z uzasadnieniem (art. 394 § 2 kpc).

Sąd Najwyższy w uchwale połączonych Izb: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 marca 1972 r., III CZP 27/71 (OSNCP 1973, Nr 1, poz. 1), mającej moc zasady prawnej przyjął, że w razie odrzucenia pozwu wyrokiem środek odwoławczy podlega rozpoznaniu jako zażalenie również wtedy, gdy skarżący nazwał go rewizją. Taki środek odwoławczy nie może być jednak odrzucony z powodu niezachowania terminu przewidzianego w art. 394 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w ten sposób rozstrzygnął występujące zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie kontrowersje co do tego, czy o rodzaju środka odwoławczego decyduje przedmiot rozstrzygnięcia, czy forma nadana orzeczeniu przez sąd i jaki ma to wpływ na termin zaskarżenia. Uznał, że zachowanie terminu do wniesienia rewizji (obecnie apelacji) przesądzało automatycznie o terminowym wniesieniu środka odwoławczego od zawartego w wyroku postanowienia pomimo, że ze swej istoty był on nie rewizją (apelacją), lecz zażaleniem,

W myśl art. 367 § 1 k.p.c. od wyroku sądu pierwszej instancji przysługuje apelacja do sądu drugiej instancji. Zgodnie z art. 369 § 1 k.p.c. wnosi się ją do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie dwutygodniowym od doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem. Doręczenie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z uzasadnieniem nastąpiło w dniu 30 sierpnia 2017r., a apelacja powódki została wniesiona w dniu 12 września 2017 r. W ten sposób został zachowany termin do wniesienia apelacji. Stosownie do powyższych wskazań przesądza to jednocześnie o terminowym wniesieniu środka odwoławczego na zawarte w wyroku postanowienie o odrzuceniu pozwu, pomimo że środek ten nie jest w istocie apelacją, lecz zażaleniem.

Brak jest podstaw do kwestionowania rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w przedmiocie odrzucenia pozwu.

Słusznie zaakcentował Sąd Okręgowy, że prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 maja 2012r. sygn. akt I ACa 239/12 oddalono apelację powódki I. T. (1) od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w części, w której Sąd Okręgowy m.in. oddalił w całości powództwo o odszkodowanie w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa Wojewódzie (...).

Dochodzone w tamtej sprawie roszczenie odszkodowawcze, podobnie jak w niniejszej, związane było z przejęciem przez Skarb Państwa nieruchomości ziemskiej C. - D. R. (...) w trybie przepisów dekretu PKWN o reformie rolnej.

Żądania dochodzone w tamtej sprawie dotyczyły ustalenia, że nie doszło do przejęcia na rzecz Skarbu Państwa tego majątku ziemskiego i wydania nieruchomości, a na wypadek nieuwzględnienia roszczenia o wydanie powódki wniosły o zasądzenie odszkodowania.

Wskazany wyrok z 24.05.2012r. zmieniono oddalający powództwo w całości wyrok Sądu Okręgowego jedynie w części i ustalono, że zespół dworsko-parkowy, stanowiący część dawnego majątku C. - D. R. (...), a obecnie część nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim prowadzi księgę wieczystą nr (...) nie przeszedł na własność Skarbu Państwa na podstawie art. 2 dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej, a w pozostałym zakresie apelacja powódki została oddalona, co oznacza, że w tej części prawomocnie oddalono jej powództwo.

Nie można zatem w niniejszym procesie twierdzić, że bezprawne było przejęcie przez Skarb Państwa pozostałej części przedmiotowej nieruchomości ziemskiej, gdyż w tym zakresie orzekające w niniejszej sprawie Sądy związane były prawomocnym orzeczeniem z 24.05.2012r. Powódka nie mogła zatem dochodzić w niniejszej sprawie odszkodowania za nieruchomości, które nie zostały przez Skarb Państwa przejęte z naruszeniem prawa.

Tymczasem roszczenia odszkodowawcze dochodzone w niniejszej sprawie związane były także z przejęciem przez Skarb Państwa pozostałych części przedmiotowej nieruchomości ziemskiej o charakterze rolniczym, w tym zabudowań folwarcznych wraz z oficyną oraz lasów.

Podkreślić trzeba, że Sąd Najwyższy wyrokiem z 26.09.2013r. sygn. akt II CSK 14/13 oddalił skargi kasacyjne wniesione od wyroku z 24.05.2012r.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Najwyższy wyraźnie zaakcentował, że ustalony w sprawie stan istniejący w dniu wejścia w życie dekretu o reformie rolnej oraz w dniu wejścia w życie dekretu o przejęciu lasów nie pozwalał na stwierdzenie, że własność innych niż zespół dworsko-parkowy nieruchomości objętych pozwem nie przeszła na Skarb Państwa. W odniesieniu do tych nieruchomości albo spełnione były przesłanki uzasadniające zastosowanie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu o reformie rolnej, albo przesłanki uzasadniające zastosowanie przepisów dekretu o przejęciu lasów. W sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 24.05.2012r. prawomocnie oddalone zostały wszystkie roszczenia odszkodowawcze powódki, która, jak wynika z jej pism procesowych, nie pogodziła się z tym rozstrzygnięciem i dochodzi ich ponownie w niniejszym procesie.

Reasumując powyższe rozważania należy zatem stwierdzić, że usprawiedliwione było odrzucenie przez Sąd Okręgowy pozwu w części dotyczącej roszczeń odszkodowawczych oddalonych już w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem z 24.05.2012r.

Zastosowanie w tym zakresie art. 199 § 1 pkt 2 kpc było jak najbardziej uzasadnione.

Należy przy tym podkreślić, że żądania powódek skierowane przeciwko Agencji (...) w W. (obecnie Krajowy Ośrodek (...) w W.) a dotyczące m.in. odszkodowania za bezprawne użytkowanie pałacu oraz parku oraz dewastację i zniszczenie tego mienia zostały wyłączone do odrębnego rozpoznania.

Skarżąca mimo tego, że w toku postępowania apelacyjnego ustanowiono dla niej fachowego pełnomocnika, nie wskazała jakie roszczenia odszkodowawcze dochodzone w niniejszej sprawie nie zostały już prawomocnie oddalone w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem z 24.05.2012r.

Brak jest natomiast podstaw do kwestionowania stanowiska Sądu Okręgowego, że są to odszkodowawcze roszczenia związane przejęciem przez Skarb Państwa nieruchomości.

Co oczywiste, stosownie do powyższych wskazań, powódka, mogłaby dochodzić odszkodowania jedynie za utracone nieruchomości związane funkcjonalnie z tą częścią dawnego majątku C. - D. R. (...), która nie przeszła na własność Skarbu Państwa na podstawie art. 2 dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy.

Tylko w tym zakresie przejęcie ruchomości może być uznane za bezprawne.

Jednak słusznie podkreślił Sąd Okręgowy, że roszczenie takie jest przedawnione.

Skarżąca kontestując to stanowisko powołuje się na uchwałę Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 31.03.201 Ir. III CZP 112/10.

Jest to pogląd nieuzasadniony.

Orzeczenie to odnosi się bowiem do nie występującej w niniejszej sprawie kwestii przedawnienia roszczeń dotyczących szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną.

Tymczasem w przypadku mienia objętego uregulowaniem dekretu PKWN o reformie rolnej nie była wydawana decyzja administracyjna, lecz przejście własności następowało z mocy prawa.

Przepisy obowiązującego w dacie faktycznego przejęcia majątku poprzednika prawnego powódki kodeksu zobowiązań nie stanowiły podstawy odpowiedzialności państwa za szkody wynikające z jego działań o charakterze władczym, a mogły mieć zastosowanie jedynie w odniesieniu do działalności państwa podejmowanej w sferze gospodarczej. Wobec powyższego, stwierdzić należy, że podstawą odpowiedzialności pozwanego w niniejszej sprawie w chwili wyrządzenia szkody, stanowić mogły dopiero przepisy ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych (Dz. U. Nr 54, poz. 243).

Stan ten uległ zmianie z chwilą wejścia w życie ustawy z 1956 r., gdyż stworzyła możliwość dochodzenia roszczeń o naprawienie szkód, jeżeli według dotychczasowych obowiązujących przepisów Państwo nie ponosiło odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego. Według unormowania zawartego w art. 6 ust. 1 ustawy z 1956 r., gdy Państwo nie ponosiło odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poszkodowany mógł dochodzić od tego podmiotu jej wynagrodzenia, nie później niż w ciągu roku od tego dnia (art. 6 ust. 1 ustawy). Przepis ten, stanowiący wyjątek od zasady *lex retro non agit*, obowiązuje nadal (art. VII pkt 4 przep. wpr. k.c.). Poprawił on sytuację prawną poszkodowanych, ponieważ poprzednio jakiegokolwiek roszczenia odszkodowawcze tego rodzaju im nie przysługiwały. Zawarty w tym przepisie termin jednego roku od dnia wejścia ustawy w życie do dochodzenia tych roszczeń jest terminem prekluzyjnym, a nie terminem przedawnienia. Termin ten, mógł ulec przekształceniu w termin przedawnienia, ale mogło to nastąpić dopiero od dnia wejścia w życie kodeksu cywilnego tj. od dnia 1 stycznia 1965 r. (art. XIII przep. wpr. k.c.). Artykuł 6 ustawy z 1956 r. co do roszczeń istniejących w dniu 1 stycznia 1965 r., a powstałych przed dniem 28 listopada 1956 r., jako przepis szczególny określający przedawnienie roszczeń których dotyczy, wyłącza ocenę ich przedawnienia na podstawie innych przepisów. Jego treść nie pozwala na przyjęcie, że przewidziany nim termin jest dłuższy aniżeli jeden rok. Stanowisko to wykluczało możliwość przyjęcia, że przedawnienie roszczeń powodów normuje już uchylony art. 442 § 1 k.c. W takim wypadku nie mają zastosowania art. XXXV i XXXVI przep. wpr. k.c., gdyż dotyczą one sytuacji, gdy terminy przedawnienia (terminy ustawowe niebędące terminami przedawnienia) określały przepisy, które z chwilą wejścia w życie kodeksu cywilnego utraciły moc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2011 r. II CSK 34/11).

Gdyby nawet przyjąć, że w okresie PRL dochodzenie przez powódkę roszczeń skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa o naprawienie szkody związanej z bezprawnym przejęciem mienia z powołaniem się na przepisy dekretów nacjonalizacyjnych PKWN było de facto niemożliwe, to i tak nie sposób byłoby na tej podstawie uznać, że dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie powódki nie jest przedawnione.

Wszak stan swoistego zawieszenia wymiaru sprawiedliwości ustał najpóźniej z chwilą zmian ustrojowych w 1989r.

Powódka tymczasem wystąpiła na drogę sądową z dochodzonymi w niniejszej sprawie roszczeniami dopiero w 2015r.

Tak długie opóźnienie nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Powódka nie dochodziła roszczenia związanego z utratą ruchomości także w wytoczonej w 2009r. sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 maja 2012r., mimo że mogła to bez żadnych przeszkód uczynić.

Tak długi okres opóźnienia w dochodzeniu roszczenia wyklucza w ocenie Sądu Apelacyjnego uznanie za zasadne stanowiska skarżącej jakoby Sąd Okręgowy uwzględniając zarzut przedawnienia naruszył art. 5 kc.

Opóźnienie powódki w dochodzeniu roszczeń stanowi wielokrotność okresu przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 kpc i 385 kpc w zw. art. 397 § 2 kpc oddalił apelację powódki oraz jej zażalenie na postanowienie o odrzuceniu pozwu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2 pkt 9 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w

sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mikołaj Tomaszewski Małgorzata Gulczyńska Bogdan Wysocki